

Predstavljanje projekta „SVI ZA PAMĆENJE (SPAM)” i rada popodnevnog boravka za osobe s demencijom

Anamaria Tomić, mag. log., univ. spec. rane intervencije
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek

Tjedan mozga 2022., Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku
Osijek, 15. ožujka 2022.

KORISNIK

PARTNERI

SADRŽAJ:

- O projektu
- O demenciji
 - Hodogram
- Usluge za osobe s demencijom u RH i OBŽ
- Prednosti i nedostaci (dnevni/popodnevnih) boravaka
- Na čemu još trebamo raditi...

- EU Projekt SVI ZA PAMĆENJE (SPAM)
- FOND: Europski socijalni fond (ESF)
- OPERATIVNI PROGRAM: Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.
- PRIORITETNA OS: Socijalno uključivanje
- UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 1.421.954,69 HRK
- EU SUFINANCIRANJE: 1.421.954,69 HRK
- RAZDOBLJE PROVEDBE PROJEKTA: od 22. rujna 2020. do 22. rujna 2022.

Korisnik sredstava (nositelj projekta):

- Grad Zagreb – Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom

Partneri:

- Psihijatrijska bolnica „Sveti Ivan”
- Klinika za psihijatriju Vrapče
- Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar”
- **Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku**
- Hrvatska udruga za Alzheimerovu bolest

U Republici Hrvatskoj (RH) se za **oko 86 000 osoba s Alzheimerovom bolešću (AB) i demencijama brine više od 200 000 osoba**, najčešće članova obitelji, što često prelazi sve njihove kapacitete!

Projekt Svi za pamćenje (SPAM) odgovara na navedene potrebe i predviđa aktivnosti usmjerene na ove ciljne skupine:

- osobe s AB ili drugim demencijama,
- članove obitelji osoba s demencijama,
- stručnjake koji rade s njima i njihovim obiteljima.

Opći cilj Projekta: širenje socijalnih usluga u zajednici za pomoć osobama s Alzheimerovom bolesti i drugih demencijama i njihovim obiteljima

Specifični cilj Projekta: promicanje pomirenja poslovnog i obiteljskog života kroz razvoj dvije nove socijalne usluge na području grada Zagreba (GZ) i to:

1. uspostavom popodnevnog boravka za osobe s AB i drugim demencijama, svakog radnog dana 16.00 – 20.00 i subotom 7.00 – 15.00
2. vezane usluge prijevoza u boravak i mobilnog tima

Projekt doprinosi:

- inkluziji
- podizanju kvalitete života oboljelih i njihovih obitelji
- smanjenju troškova hospitalizacije

Aktivnosti Projekta i korisnici:

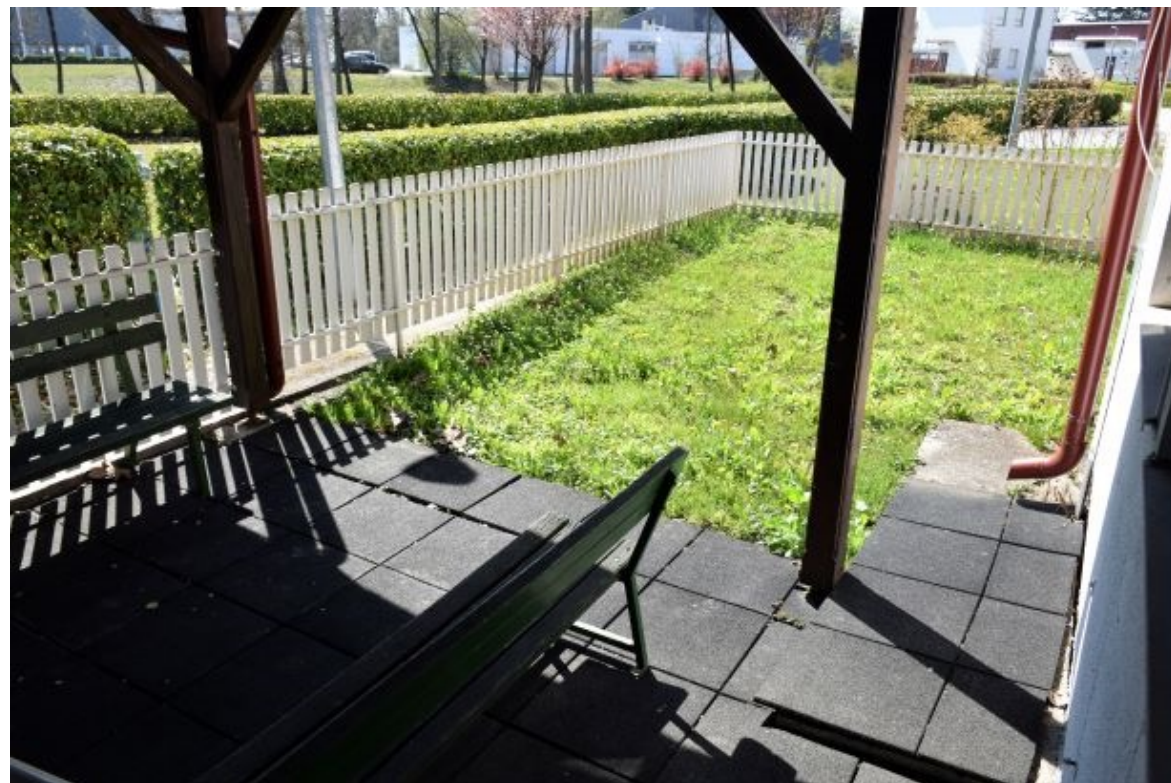
- Uspostava i rad popodnevnog boravka i mobilnog tima za osobe s demencijom – **300 korisnika**, osobe starije od 54 godine
- Edukacija formalnih negovatelja – **70 stručnjaka**
- Edukacija neformalnih negovatelja osoba s demencijom – **500 korisnika članova obitelji**
- Medijska kampanja i konferencija za podizanje svijesti u javnosti o demencijama – **3**

Ovaj Projekt će dodatno pomoći da edukaciju proširimo i izvan Grada Zagreba, uključujući 6 županija! (Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Koprivničko-križevačka, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Ličko-senjska)

- Početak rada POPODNEVNOG BORAVKA:
17. SVIBNJA 2021.
- zaposleno stručno osoblje – fizioterapeut, radni terapeut i medicinska sestra s iskustvom rada s osobama s demencijom
- primljeni prvi korisnici – trenutno: 12
- provedba MAPA – Multi-aspektirani okupacijski program za AB

- vozilo za prijevoz korisnika dnevnog / popodnevnog boravka
- sve aktivnosti u cilju omogućavanja bolje ravnoteže poslovnog i obiteljskog života članova obitelji koji skrbe o ovisnom članu kroz pružanje usluga u zajednici

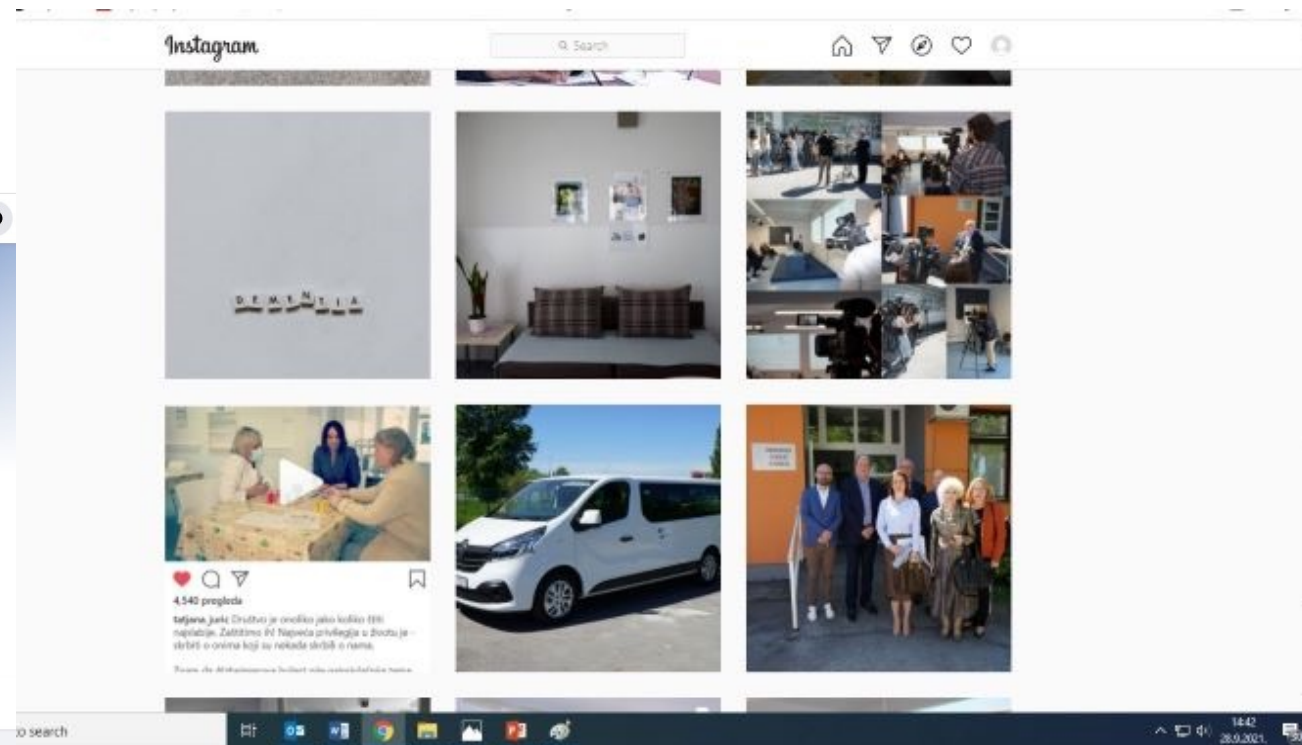

- 29. rujna 2021. u Hotelu International održana 1. stručna konferencija *Suradnjom u EU projektu „Svi za pamćenje (SPAM)“ do bolje skrbi za osobe s demencijom i njihove obitelji*
- 100 sudionika, 10 predavača
- *okrugli stol*

- Izrađen Facebook i Instagram profil projekta

Brinete o osobi koja ima Alzheimerovu bolest ili drugi oblik demencije?

Projekt Svi za pamćenje (SPAM) pokrenut je upravo za Vas!

- Za više informacija o Projektu svi za pamćenje (SPAM) UP.02.2.2.06.0064. kontakt: Grad Zagreb: Trg Stjepana Radića 1, telefon: 01 460 3423, mail: svizapamcenje@zagreb.hr, www.zagreb.hr
- Za više informacija o prijavi korisnika u popodnevni boravak kontakt: Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan”: Jankomir 11, telefon: 01 3430 077, mail: boravak.spam@pbsvi.hr, www.pbsvi.hr
- Za više informacija o EU fondovima: www.strukturfondovi.hr

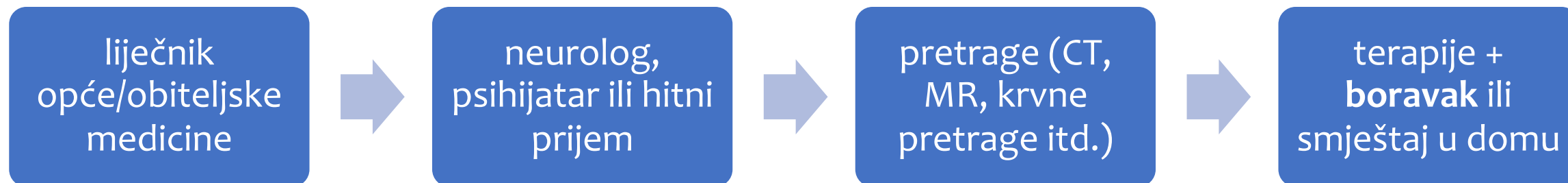
Idemo malo dublje...

- Demencija – **NE** smatra se dijelom normalnog procesa starenja (CDC, 2019)
- zahvaća čitavu obitelj (partner/partnerica, braća/sestre, djeca, unučad), ne samo osobu
 - utječe na njihovo mentalno i fizičko zdravlje
 - utječe na kvalitetu života cijele obitelji
- usluge usmjerene na osobe s demencijom i usluge usmjerene na cijelu obitelj

• HODOGRAM

- Koje opcije osobe s demencijom imaju na raspolaganju u Republici Hrvatskoj?
 - bolnice, domovi zdravlja – referentni centri, savjetovališta, gerontološki centri
 - **Izvaninstitucijska skrb: pomoć u kući** (jedna od usluga), **različite aktivnosti udruga** (npr. radna terapija, art-terapija, savjetovališta i sl.)
 - **Institucijska skrb: dnevna bolnica, domovi** za starije i nepokretne/nemoćne, **dnevni boravci** (socijalna ili zdravstvena usluga), **popodnevni boravci** (nadstandardna usluga!), **palijativna skrb**

Grad Zagreb

- 802 338 stanovnika (2016.)
- 807 254 stanovnika (2019.)
- udio stanovnika starijih od 65 godina: oko 18 %
- 194 008 umirovljenika (2020.)
- oko 10 000 s dg. + 3 000–5 000 bez dg. (2019.)

Osječko-baranjska županija

- 290 412 stanovnika (2016.)
- 272 673 stanovnika (2019.)
- udio stanovnika starijih od 65 godina: oko 20 %
- 64 947 umirovljenika (2020.)
- + 3 800 osoba (članovi Udruge Memoria, 2021.)

Grad Zagreb

- 31 dom za starije i nemoćne
 - oko 4000 smještajnih jedinica (samo u vlasništvu GZ)
- Prosječna cijena usluga (IV. stupanj usluge): 7.000,00 – 7.500,00 kn
- Prosječna mirovina (2020.): 3.313,95 kn
- Prosječna plaća (I.-III. kvartal 2021.): 7.052,00 kn

Osječko-baranjska županija

- 27 (32?) domova za starije i nemoćne
 - samo kod 2 doma navedeno na internetskim stranicama da pružaju usluge za osobe s demencijom (Tenja i Aljmaš)
 - oko 800 (samo u vlasništvu OBŽ) + oko 480 (privatno vlasništvo)
- Prosječna cijena usluga (*stacionar - pojačana njega ili IV. stupanj*): 3.000,00 – 5.000,00 kn
- Prosječna mirovina (2020.): 2.502,64 kn
- Prosječna plaća (I.-III. kvartal 2021.): 6.518,00 kn

Grad Zagreb

- Hrvatska udruga za Alzheimerovu bolest (HUAB)
- Klinika za psihijatriju Vrapče
- Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan”
- Klinički bolnički centar Zagreb
- NZJZ „Andrija Štampar”

Osječko-baranjska županija

- Udruga „Memoria” Osijek
- Udruga za psiho-socijalne potrebe Amadea, Đakovo
- Ženska udruga „Izvor”, Tenja
- KBC Osijek (Klinika za psihijatriju)

Grad Zagreb

- Cjelodnevni boravak (Dom za starije osobe Sv. Josip Zagreb, Dom za starije Medveščak)
- Dnevni boravak za osobe s demencijom (PBSVI)
- Popodnevni boravak – projekt „Svi za pamćenje – SPAM” (PBSVI)

Osječko-baranjska županija

- Dnevni boravak za starije osobe (Udruga Amadea, Đakovo)
- Što još?

- **Što je to zapravo dnevni/popodnevni boravak?**
- mjesto na kojem su smještene osobe s demencijom, pod nadzorom stručnjaka (npr. fizioterapeuta, medicinske sestre, radnog terapeuta, liječnika i dr.) na nekoliko sati tijekom dana
- Dnevni boravak: obično od 8.00 do 16.00
- Popodnevni boravak: od 16.00 do 20.00
 - nadstandardna usluga

Što kažu istraživanja?

PREDNOSTI BORAVAKA za osobe s demencijom:

- socijalizacija
- kvalitetna i dostatna prehrana
- fizička aktivnost
- svakodnevna struktura i rutina
- svakodnevna različitost
- osjećaj smislenosti (prema Tretteig, Vatne & Mork Rokstad, 2017.)
- smanjen osjećaj izoliranosti i usamljenosti
- manji stupanj depresije
- osnaživanje
- značajno smanjenje osjećaja boli (prema Lunt, Dowrick i Lloyd-Williams, 2020)

Što kažu istraživanja?

PREDNOSTI BORAVAKA za članove obitelji:

- osjećaj sigurnosti i zaštite
- emocionalna rasterećenost
- osjećaj „slobode”
- kvalitetnije provođenje zajedničkog, ali i osobnog vremena
- lakša suradnja (prema Tretteig, Vatne & Mork Rokstad, 2017.)
- obavljanje svakodnevnih zadataka bez distrakcija
- smanjen osjećaj krivnje... (prema Tretteig, Vatne & Mork Rokstad, 2017.)
- engl. *respite care*
- smanjen osjećaj stresa, tereta (engl. *carer burden*) i osjećaja zabrinutosti (prema Lunt, Dowrick i Lloyd-Williams, 2020)

PREDNOSTI BORAVAKA za osobe s demencijom i njihove obitelji:

- **odgođena institucionalizacija** (prema Tretteig, Vatne & Mork Rokstad, 2017.)

PREDNOSTI POPODNEVNIH BORAVAKA:

- iste kao i za dnevne boravke, ALI s puno duljim trajanjem
 - slobodno vrijeme za njegovatelje/skrbnike
 - smanjuje se stres
 - smanjuje se pobolijevanje
 - manje opterećenje na zdravstveni sustav

NEDOSTACI BORAVAKA za osobe s demencijom i njihove članove obitelji (što se dosad pokazalo u projektu):

- **prijevoz dugo traje** (moraju ranije krenuti od kuće; osobe postanu nemirne tijekom vožnje)
- **nemogućnost uključivanja osoba s težim komorbiditetima** (npr. sinkopom)
- **nedovoljna informiranost šire populacije** → malen broj uključenih u boravak
- **nema podrške psihologa** (npr. za članove obitelji)
- **previše papirologije** (obraci za ulazak/izlazak iz projekta, upisni listić, medicinske dokumentacija, prijavni obrazac, izjava člana obitelji, dopuštenja za fotografiranje, itd. + redovna dokumentacija koja se vodi o osobi)

NEDOSTACI BORAVAKA za osobe s demencijom i njihove članove obitelji (na razini RH):

- prijevoz – nije svuda osiguran
- nedostatak educiranog osoblja
- nedovoljna informiranost šire populacije (gdje pronaći sve informacije?) → malen broj uključenih u boravak
- često **nema podrške psihologa** za članove obitelji
- **FINANCIJE** (cijene: 1.800,00 kn I. stupanj usluge, 2.200,00 kn II. stupanj usluge, prijevoz +400,00 kn – trajan smještaj za osobe s demencijom: 7.000-7.500,00 kn)

Osječko-baranjska županija

- 2014. „u OBŽ nema kapaciteta za pružanje skrbi osobama s demencijom”
- 2015. „u Osijeku će se otvoriti hospicij”
- 2017. nema nijednog javnog smještaja za osobe s demencijom + osobe s dijagnozom AB moraju van iz doma za starije i nemoćne
- 2019. najava proširenja usluga za osobe s demencijom
- **2020. EU projekti** – *Razvoj mreže usluga za život u zajednici* (ženska udruga IZVOR, Grad Osijek, Grad Ilok);
- *Zajedno brinemo o najranjivijima* (Crveni križ Valpovo, Grad Valpovo, CZSS Valpovo, Udruga Memoria, Crveni križ Virovitica)

Republika Hrvatska

- HUAB i HLZ – nužnost izrade Nacionalne strategije borbe protiv demencije u RH (Odluka Sabora, ožujak 2020.)
- potreba za osnivanjem Povjerenstva za izradu Strategije (2020.)

Na čemu još trebamo raditi kada su u pitanju osobe s demencijom i njihove obitelji? Između ostalog, ...

- otvaranje/stvaranje novih oblika usluga – mogućnost uključivanja većeg broja ljudi, smanjenje cijene za korisnike
- povećanje kvalitete usluge (npr. radom na komunikaciji između osoblja i korisnika)
- formiranje grupa podrške za članove obitelji
- engl. *respite care* – hrv. briga za predah za članove obitelji (→ mogućnost kroz dnevne/popodne boravke)
- educiranje obitelji (Albinsson i Strang, 2003)

• Kako se uključiti?

- Ako ste osoba s demencijom:

- pregled kod neurologa ili psihijatra

- preporuka za uključivanje u boravak

- javiti se na boravak.spam@pbsvi.hr ili 01 3430 077

- Ako ste član obitelji osobe s demencijom:

- javiti se na boravak.spam@pbsvi.hr ili 01 3430 077 (grupe potpore, savjetovanje; Klinika za psihijatriju „Sveti Ivan”;

- klinika@bolnica-vrapce.hr i 01 3780 666 (edukacija za neformalne njegovatelje; Klinika za psihijatriju Vrapče)

- Ako ste stručnjak:

- javiti se na tanja.coric@stampar.hr (edukacije za formalne njegovatelje u 6 županija; NZJZ Andrija Štampar, Zagreb)

Za sva pitanja, komentare, prijedloge:

atomic@fdmz.hr

svizapamcenje@zagreb.hr